

محدودیت های خاک دشت سیستان عامل مؤثر در کاهش درآمد اقتصادی روستائیان

* نصرا... بصیرانی - ** مهدی ابراهیمی مقدم

چکیده:

بقای بشر به خاک متکی است، دوام و تکامل خاک نیز تا حد زیادی به نحوه استفاده بشر از آن بستگی دارد. رشد و نمو گیاهان که منبع اصلی احتیاجات خوراکی و پوشاکی ما را تشکیل داده و عامل مهمی نیز در سالم و زیبا ساختن محیط زیست هستند بدون خاک امکان پذیر نیست. سرزمین سیستان در گذشته نه چندان دور به سبب خاک مناسب دارای پتانسیل تولیدی بالائی بوده است. بطوری که پورداود به نقل از هولدویچ می نویسد: «سیستان در قدیم انبار گندم آسیا بوده و ممکن است دیگر بار چنین شود، در صورتی که طرز آبیاری بسیار عالی آنرا که در قدیم معمول بوده دوباره احیاء کنند» مطالعات نشان می دهد خاک سیستان به دلایلی چند رفته رفته قدرت تولیدی و حاصلخیزی خود را از دست داده و به سرعت خصوصاً در دهه اخیر سیر قهقرائی را طی می کند. این روند سبب مشکلات عدیده ای جهت کشاورزان گردیده است. در این تحقیق مشخص گردید بالا آمدن سطح ایستایی آب در خاک به دلیل سیستم آبیاری غلط در منطقه و استفاده از روش های سنتی آبیاری، فرسایش شدید بادی و آبی خاک های دشت سیستان توسط بادهای موسمی که در طول سال وزش دارند خصوصاً بادهای ۱۲۰ روزه و سیل های مکرر منطقه، کاهش پوشش گیاهی به دلیل کمبود بارندگی و چرای بی رویه دام ها، کمبود مواد آلی خاک به دلیل فقر پوشش گیاهی کاهش عناصر غذایی از قبیل ازت و فسفر در خاک، افزایش روند شوری و قلیائیت اراضی به طوری که در حال حاضر بیش از ۲/۳ اراضی دچار این محدودیت گشته اند از عوامل مهم در کاهش حاصلخیزی خاک های منطقه هستند و این روند سبب کاهش شدید عملکرد در واحد سطح و نهایتاً موجب در آمد بسیار کم و ناچیز زارعین گردیده است که شرایط اقتصادی آنان را بسیار نامطلوب نموده و موجبات عدم سرمایه گذاری در این بخش را در منطقه فراهم ساخته است. علاوه بر آن باعث روی آوردن کشاورزان به کارهای جانبی و مشاغل کاذب گردیده است. در این تحقیق راههای بهبود وضعیت خاک و روش های پیشنهادی اصلاحی خاک های منطقه چه به صورت کلان و دراز مدت و چه به صورت کوتاه مدت و مقطعی پیشنهاد گردیده است.